

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

BLOEMENDAAL (SG_R3_DEM_01)

HALEN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31/03/2017

LEESWIJZER

Op 31/03/2017 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied in kwestie de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied.

Hoofdstuk 2 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 3 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 4 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief "Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden" in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

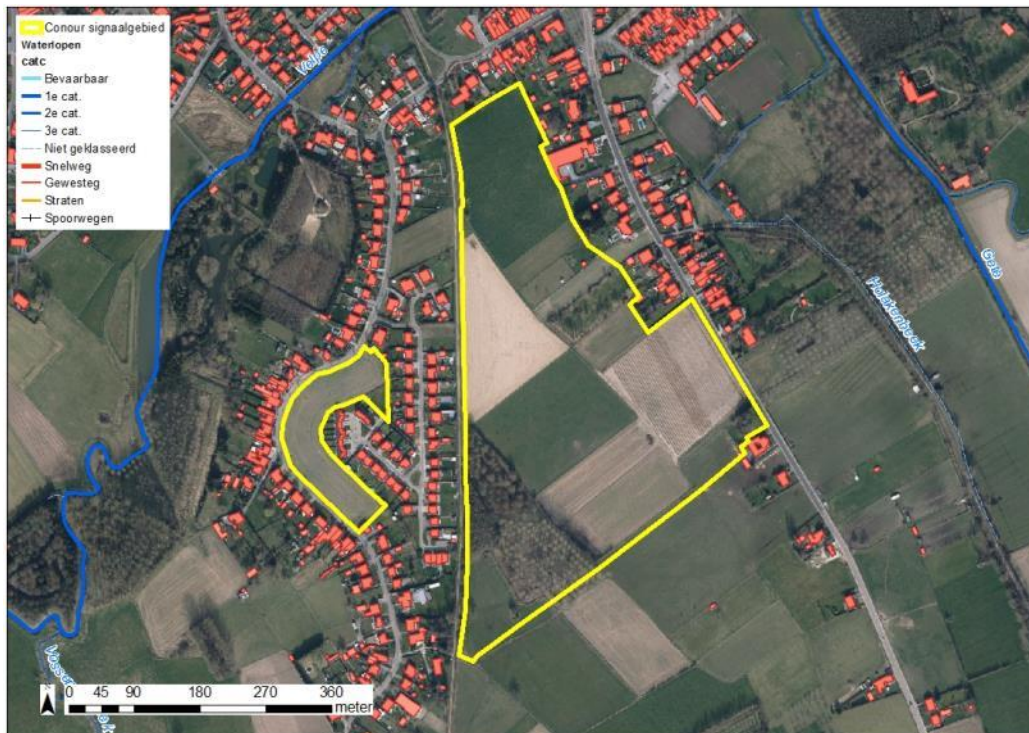
Gemeente(n): Halen

Provincie(s): Limburg

Ligging: Bloemendaal

Bekken: DEMERBEKKEN

Betrokken waterlopen: Gete (1ste cat), Velpe (1ste cat)

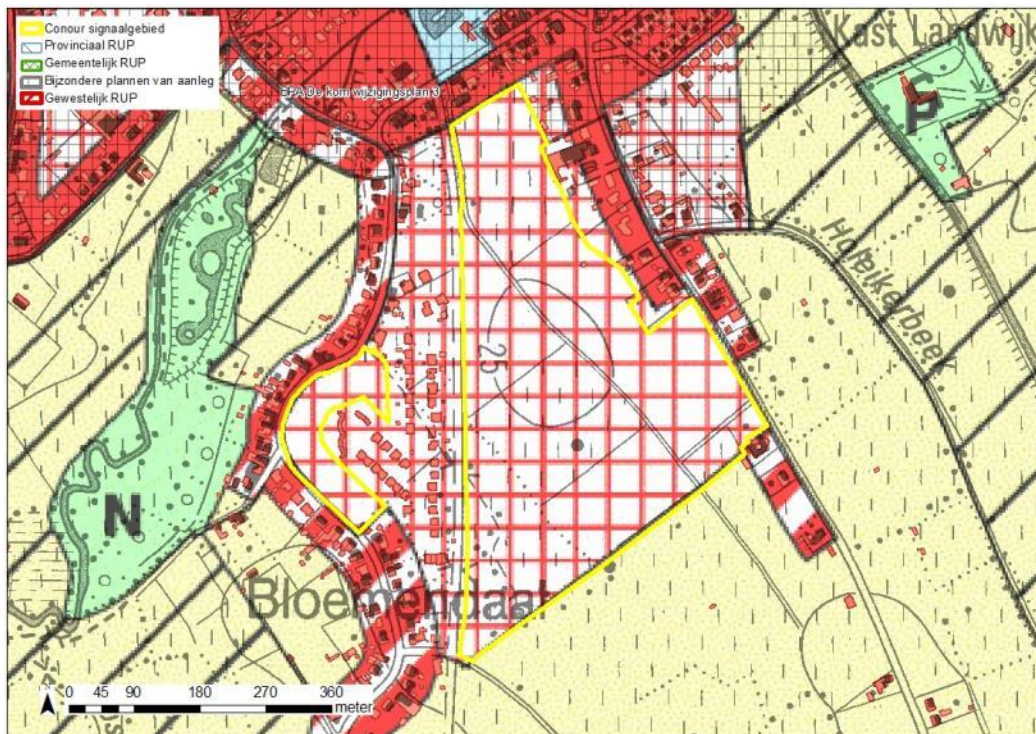
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van straatnamen, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied ligt volgens het gewestplan in woonuitbreidingsgebied .

Globale beschrijving:

Een klein deel thv het Winkelbeekplein is recent verkaveld en bebouwd. Het overgrote deel is in gebruik als weiland of bebost (populierenbos).

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/3/2015 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Demerbekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Ondanks een gedeeltelijke ontwikkeling van het woonuitbreidingsgebied Bloemendaal sinds de selectie (eind 2014), blijft een analyse van de onbebouwde delen relevant op basis van de gekende overstromingsproblematiek.

Voor een groot onbebouwd gedeelte met grote overstromingskansen van het woonuitbreidingsgebied Bloemendaal is de bestaande functionele invulling (weiland) kwetsbaar.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Meerdere delen van het woonuitbreidingsgebied Bloemendaal zijn onbebouwd en hebben een kleine tot grote overstromingskansen. Ruimtelijke afspraken voor het geheel van het woonuitbreidingsgebied zijn aangewezen. Het volledige woonuitbreidingsgebied Bloemendaal wordt dan ook afgebakend.

In de oorspronkelijk "selectie reeks 3" van signaalgebieden waren bijkomend volgende gebieden opgenomen:

- gedeelte langs linkeroever en rechteroever van de Velpe tussen Sportlaan en Koekoeklaan,
- gedeelte langsheen de Bergstraat,
- resterende percelen woongebied langs Kannonierstraat, Zittaardstraat, Fonteinstraat, Firmin Jacobslaan, Zwarte Duivelstraat
- gedeelte in industriepark Halensbroek.

Bij deze zones is de watertoets het meest aangewezen instrument voor afstemming tussen eventuele ruimtelijke ontwikkelingen en het waterbergend vermogen. Een specifieke afbakening als signaalgebied biedt geen meerwaarde en is niet opgenomen in deze startbeslissing.

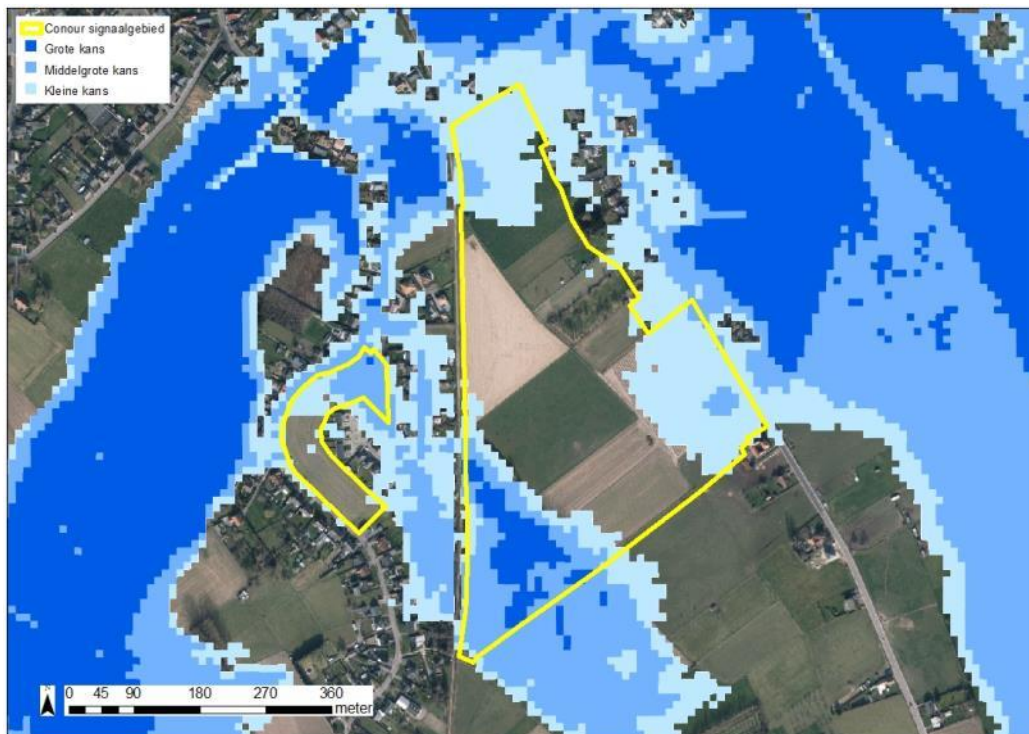
3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) zijn overstromingsgevaarkaarten in opmaak die voor definitieve goedkeuring zullen voorgelegd worden op de CIW van oktober 2013. Onderstaande kaarten betreffen de voorlopige kaarten, goedgekeurd op de CIW-vergadering van december 2012 en geven een inschatting van de overstromingskans onder huidige klimaatomstandigheden. Ze vormen een aanvulling of verfijning op de informatie die bij de opmaak van de fiches door de bekkenbesturen beschikbaar was.

De overstromingskansen klein, middelgroot en groot komen voor de Vlaamse waterlopen in alle bekkens bij benadering overeen met overstromingen met een terugkeerperiode van 10, 100 en 1000 jaar. Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Figuur: De weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bron: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-02-28), straten en waterlopen geven een situering van het signaalgebied. De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskansen gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

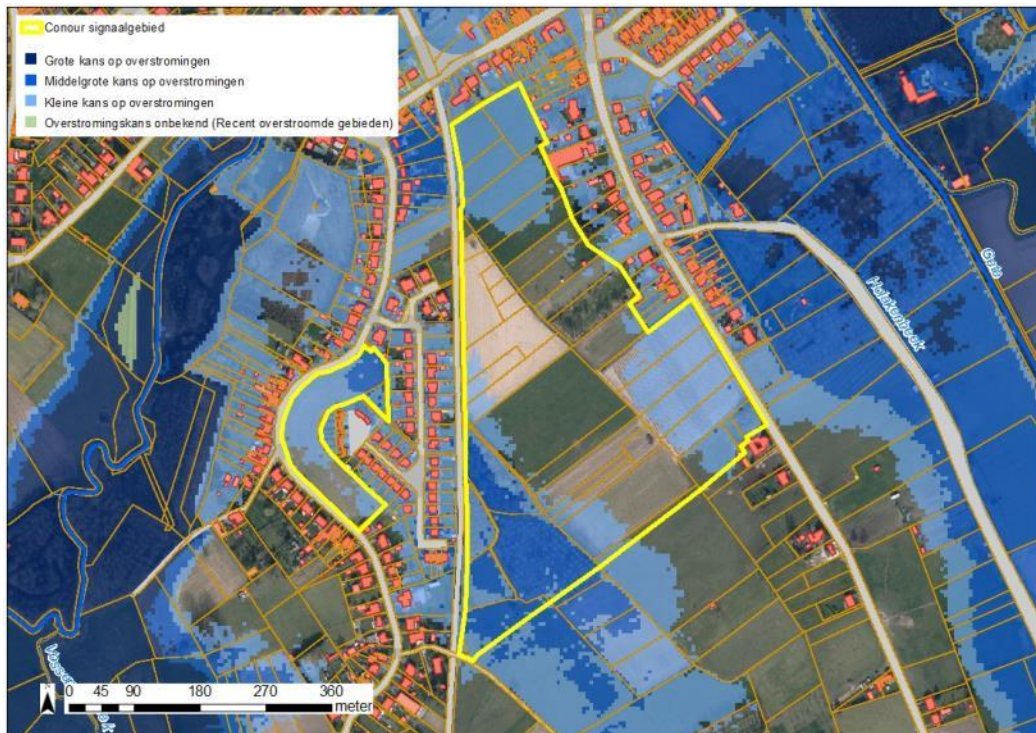
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

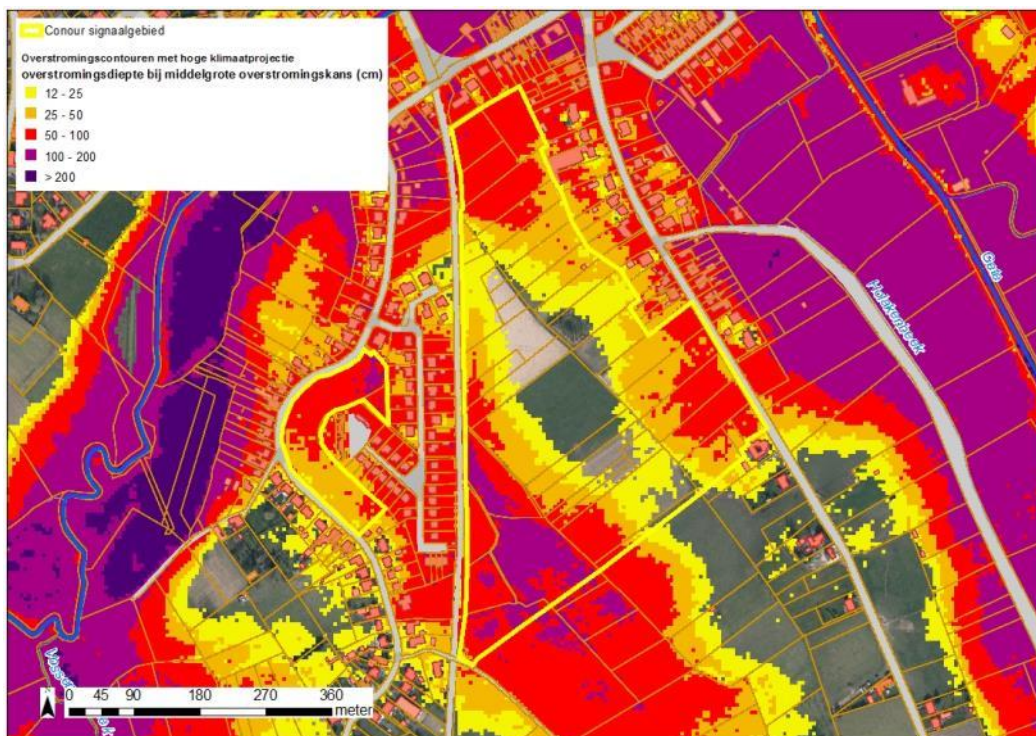
² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Figuur: De weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bron: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14), straten en waterlopen geven een situering van het signaalgebied. De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroome gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

Figuur: De weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bron: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14), straten en waterlopen geven een situering van het signaalgebied. De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

3.2 Bespreking watersysteem

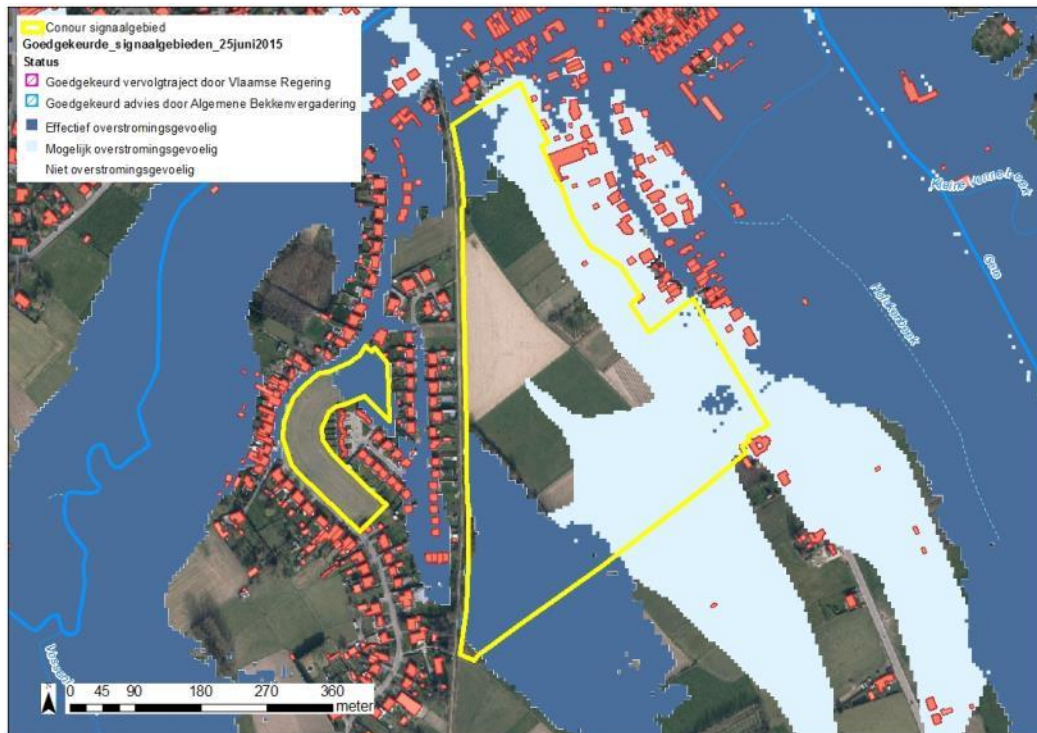
De wateroverlast van het woonuitbreidingsgebied wordt in hoofdzaak veroorzaakt door overtopping van de (deels ingebuisde) Winkelbeek en regenwater afstromend van de landbouwpercelen.

De delen langsheen de Winkelbeek zijn effectief overstromingsgevoelig en hebben een middelgrote tot kleine overstromingskans. De delen hogerop of verder van de Winkelbeek zijn mogelijk overstromingsgevoelig en hebben een kleine of geen overstromingskans.

Het noordelijk deel van het gebied (grenzend aan de Koekoekslaan) overstroomt vanuit de Velpe.

Diverse delen van de gebieden stonden bij het hoogwater van november 2010 onder water.

Uitgaande van de kaarten voor de klimaattoets hebben grote delen van het afgebakende signaalgebied een voorspelde wateroverlast van 50 cm of meer.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014.

4 Gebiedsvisie

4.1 Beleidsdocumenten Integraal Waterbeleid

Voor het woonuitbreidingsgebied Bloemendaal zal voor de overstroombare delen langsheen de Winkelbeek bij hevige neerslag steeds wateroverlast optreden. Hier kan de de (deels ingebuisde) Winkelbeek de afvoer naar de Velpe niet voorzien. Maatregelen voor het afstromend regenwater op de hoger gelegen akkers te vertragen of te infiltreren zullen slechts een beperkte impact hebben. Overstroming vanuit de Velpe van het noordelijk deel van het woonuitbreidingsgebied zal minder snel voorkomen door aanleg van het overstromingsgebied op de Velpe juist stroomopwaarts gelegen. Bij hevige neerslag blijft het gebied echter steeds overstromingsgevoelig.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan stelt een herbestemming van het zuidelijk deel woonuitbreidingsgebied Bloemendaal naar agrarisch gebied voorop (kaderend binnen het principieel akkoord van 15/07/2004 ivf het vrijgeven van het WUG H-WU3). Het noordelijk deel van het woonuitbreidingsgebied komt prioritair voor ontwikkeling in aanmerking.

4.3 Lopende initiatieven

Ondertussen werd recent een deel van de cluster langs het Winkelbeekplein bebouwd.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd. Op het overleg van 06/07/2015 waren volgende actoren aanwezig:

Jeroen Jansen, VMM - Bakkensecretariaat Demerbekken

Marleen Duflos, Ruimte Vlaanderen

Bram Vogels, VMM

Michel Decat, VMM

Steven Beyen, provincie Limburg

Sara Lemmens, provincie Limburg

Kris Jacobs, stad Halen

Ronny Wuestenbergs, stad Halen

Lutgard Liesenborghs, stad Halen

Omtrent diverse gebieden waren deze actoren het eens omtrent de scenariokeuzes. Mogelijke initiatieven vanuit de stad Halen dienden afgetoetst te worden op het schepencollege.

Op 19/10/2015 en 27/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

De huidige bestemming van delen van het woonuitbreidingsgebied Bloemendaal is niet compatibel met het waterbergend vermogen en de overstromingskans. Het functioneel blijven van delen van het onbebouwde woonuitbreidingsgebied Bloemendaal als waterbergingsgebied is essentieel voor het voorkomen van bijkomende wateroverlast en het beperken van de wateroverlast van de reeds bebouwde ruimtes. Een herbestemming van delen van het woonuitbreidingsgebied is bijgevolg aangewezen.

⇒ **Scenario C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.**

Instrument:

Voor een herbestemming van (delen van) het woonuitbreidingsgebied dient een Ruimtelijk Uitvoeringsplan opgemaakt te worden. Aangezien diverse delen van het WUG overstromingsgevoelig zijn, is het aangewezen ruimtelijke afspraken vast te leggen voor het gehele woonuitbreidingsgebied.

Initiatiefnemer:

Stad Halen gaat de haalbaarheid na om als initiatiefnemer op te treden om een RUP op te stellen (zoals ook aangegeven in het GRS). Een gemeentelijk RUP kan worden opgemaakt indien een opportuniteit zich voordoet.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Delen van dit signaalgebied zijn mogelijk en effectief overstromingsgevoelig. Een herbestemming voor het woonuitbreidingsgebied Bloemendaal is aan de orde, waarbij afstemming met het watersysteem noodzakelijk is om bijkomende problemen van wateroverlast te voorkomen.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. 31/03/2017

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan het bovenstaand ontwikkelingsperspectief en gelast de bevoegde instanties om het ontwikkelingsperspectief te respecteren en de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door te vertalen bij de toepassing van de watertoets.